Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/2362

2024 10 10

EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2024/2362

2024 m. balandžio 11 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl Bazinių skaitmeninių technologijų bendrosios įmonės (dabar – Lustų bendroji įmonė) 2022 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl Bazinių skaitmeninių technologijų bendrosios įmonės 2022 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0101/2024),

A. kadangi Briuselyje įsikūrusi Bazinių skaitmeninių technologijų bendroji įmonė (BST BĮ) Tarybos reglamentu (ES) 2021/2085 įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d. pagal programą „Europos horizontas“ ([1]);

B. kadangi BST bendroji įmonė pakeitė Elektroninių komponentų ir sistemų siekiant Europos lyderystės bendrąją įmonę (ECSEL BĮ), kuri pagal programą „Horizontas 2020“ įsteigta 2014 m. gegužės mėn. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 561/2014 ([2]) laikotarpiui iki 2024 m. gruodžio 31 d., ir ją perėmė; kadangi 2014 m. birželio 26 d. BĮ ECSEL pakeitė Europos nanoelektronikos iniciatyvos patariamąją tarybą ir Įterptųjų kompiuterinių sistemų pažangiųjų mokslinių tyrimų ir technologijų BĮ ir perėmė jų teises bei pareigas;

C. kadangi BST BĮ yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, kurio veikla orientuota į mokslinius tyrimus ir inovacijas, susijusius su bazinėmis skaitmeninėmis technologijomis, kurios būtinos siekiant Europos konkurencinės lyderystės skaitmeninės ekonomikos srityje, visų pirma elektroninių komponentų ir sistemų sektoriuje;

D. kadangi jos narės steigėjos yra Sąjunga, kuriai atstovauja Komisija, dalyvaujančiosios valstybės ir trys pramonės asociacijos (Europos išmaniųjų sistemų integravimo asociacija, Europos nanoelektronikos veiklos asociacija ir pramonės asociacija INSIDE), atstovaujančios atitinkamai mikroelektronikos ir nanoelektronikos, išmaniųjų integruotųjų sistemų ir įterptųjų arba kibernetinių fizinių sistemų suinteresuotiesiems subjektams;

E. kadangi 2023 m. liepos mėn. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2023/1782 ([3]) BST bendroji įmonė buvo pertvarkyta į Lustų bendrąją įmonę; kadangi šiuo pakeitimu nustatyti išplėsti Lustų BĮ įgaliojimai: skatinti novatoriškų naujos kartos puslaidininkių technologijų plėtrą ir stiprinti Europos lustų gamybos pajėgumus pagal Europos lustų iniciatyvą; kadangi BST BĮ skirti Sąjungos įnašai padidės nuo 1,8 mlrd. EUR iki 4,2 mlrd. EUR, 2,7 mlrd. EUR bus finansuojami pagal programą „Europos horizontas“ ir 1,5 mlrd. EUR – pagal Skaitmeninės Europos programą;

F. kadangi tam, kad padidintų skaidrumą, BST bendroji įmonė savo metinėse finansinėse ataskaitose turėtų atskleisti atitinkamą informaciją apie narių įnašus programos lygmeniu; kadangi BST bendroji įmonė dėl kiekvienos programos, pagal kurią vykdo veiklą, iki metų pabaigos turėtų pateikti visą svarbią informaciją pagal narių kategorijas, įskaitant atitinkamai programai nustatytus teisiškai įpareigojančius įnašų tikslus, gautų įnašų sumą ir teisinių įsipareigojimų sumą; kadangi BST bendroji įmonė turėtų toliau didinti skaidrumą;

([1]) 2021 m. lapkričio 19 d. Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės ir panaikinami reglamentai (EB) Nr. 219/2007, (ES) Nr. 557/2014, (ES) Nr. 558/2014, (ES) Nr. 559/2014, (ES) Nr. 560/2014, (ES) Nr. 561/2014 bei (ES) Nr. 642/2014 (OL L 427, 2021 11 30, p. 17).

([2]) 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 561/2014, kuriuo įsteigiama bendroji įmonė ECSEL (OL L 169, 2014 6 7, p. 152).

([3]) 2023 m. liepos 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/1782, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės, kiek tai susiję su Lustų bendrąja įmone (OL L 229, 2023 9 18, p. 55).

Bendrosios nuostatos

1. pažymi, kad BST BĮ biudžeto dydžio pokyčiai labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų, kurias BST BĮ įgyvendina, įgyvendinimo etapo;

2. palankiai vertina BST bendrosios įmonės indėlį stiprinant ES strateginį savarankiškumą elektroninių komponentų ir sistemų sektoriuje;

3. pažymi, kad BST BĮ pirmuosius kvietimus teikti paraiškas pagal programą „Europos horizontas“ pradėjo skelbti jau 2021 m. pabaigoje; be to, pažymi, kad į 2022 m. biudžetą įtrauktas 2022 m. numatytų kvietimų teikti pasiūlymus pagal programą „Europos horizontas“ įsipareigojimų biudžetas ir susijusiems išankstinio finansavimo mokėjimams skirtas mokėjimų biudžetas;

Biudžeto ir finansų valdymas

4. atkreipia dėmesį į tai, jog Audito Rūmai savo ataskaitoje (toliau – Audito Rūmų ataskaita) nurodė, kad bendrosios įmonės metinėse finansinėse ataskaitose bendrosios įmonės finansinė būklė 2022 m. gruodžio 31 d., tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles; taip pat pažymi, kad finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;

5. pažymi, kad 2022 m. bendra turimų asignavimų suma sudarė 261,4 mln. EUR įsipareigojimų asignavimų (2021 m. – 214,0 mln. EUR) ir 222,2 mln. EUR mokėjimų asignavimų (2021 m. – 199,3 mln. EUR) ([4]); be to, pažymi, kad biudžeto įvykdymas įsipareigojimų asignavimų atveju siekė 100 %, o mokėjimų asignavimų atveju – 55 %;

6. atkreipia dėmesį į tai, kad 2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BST BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BST BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami; ypač pažymi, kad BST BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašų tikslais; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad šiose ataskaitose BST BĮ neatskleidė dalyvaujančiųjų valstybių įnašų į BST BĮ ([5]). ragina BST bendrąją įmonę spręsti šiuos klausimus ir palankiai vertina jos įsipareigojimą teikti informaciją, visų pirma susijusią su atitinkamų programų teisinių tikslų palyginimu;

7. pažymi, kad dauguma BST BĮ privačiųjų narių nepiniginių įnašų (1 172,5 mln. EUR) dar turi būti patvirtinti;

8. pažymi, kad 2022 m. pabaigoje BST BĮ buvo visiškai įsipareigojusi skirti maksimalų 1 169,7 mln. EUR Sąjungos veiklos įnašą pagal programą „Horizontas 2020“ pasirašytiems dotacijų susitarimams ir kad iš šios įsipareigotos sumos maždaug 139,2 mln. EUR (arba 11,9 %) dar turi būti sumokėta ateinančiais metais projektams, kurie dar turi būti užbaigti;

9. pažymi, kad 2022 m. pabaigoje BST BĮ apskaičiavo, kad galimi galutiniai privačiųjų narių nepiniginiai įnašai pagrindinei veiklai pagal programą „Horizontas 2020“ sudarė 1 579 mln. EUR, arba 97,6 % minimalaus 1 617,5 mln. EUR tikslo; pažymi, kad privačiųjų narių nepiniginių įnašų sumą BST BĮ gali apskaičiuoti ir patvirtinti tik tada, kai tiek BST BĮ, tiek dalyvaujančiosios valstybės yra atlikusios visus mokėjimus ir yra gauti visi projekto pabaigos sertifikatai ir susiję finansinių ataskaitų sertifikatai; pastebi, kad šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad 2022 m. pabaigoje buvo užbaigti tik keli programos „Horizontas 2020“ projektai, atkreipia dėmesį į tai, kad patvirtinti pramonės narių nepiniginiai įnašai sudarė 406,5 mln. EUR (arba 25 % tikslo);

([4]) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir perskirstymai kitiems metams.

([5]) 2022 finansinių metų Europos Audito Rūmų metinė ataskaita dėl ES bendrųjų įmonių.

10. pažymi, kad remiantis BST BĮ viešojo sektoriaus institucijų tarybos sprendimais dėl 2014–2020 m. kvietimų teikti pasiūlymus finansavimo, Audito Rūmai apskaičiavo, kad 2022 m. pabaigoje dalyvaujančiosios valstybės pasirašė sutartinius įsipareigojimus, kurių vertė – 1 106,2 mln. EUR (arba 95 % tikslo), ir kad iš šios sumos jos iš viso deklaravo 495,3 mln. EUR vertės finansinius įnašus, kuriuos jos tiesiogiai išmokėjo savo remiamų programos „Horizontas 2020“ projektų nacionaliniams paramos gavėjams; atkreipia dėmesį į tai, kad šis skirtumas susidaro, nes dalyvaujančiosios valstybės savo išlaidas pripažįsta ir pateikia BST BĮ jų ataskaitas tik tada, kai užbaigiami jų remiami programos „Horizontas 2020“ projektai;

11. pažymi, kad programos „Horizontas 2020“ veiklai skirtas mokėjimų biudžetas 2022 m. buvo vykdomas prasčiau, nes paramos gavėjai susidūrė su didėjančiomis išlaidomis ir tiekimo problemomis;

12. pažymi, kad programos „Horizontas 2020“ veiklai vykdyti naujų veiklos įsipareigojimų asignavimų BST BĮ negavo, nes paskutinį kvietimą teikti pasiūlymus BST BĮ buvo užbaigusi iki 2020 m. pabaigos; pažymi, kad veiklos mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis sumažėjo iki 74 % (palyginti su 85 % 2021 m.), o tai, pasak BST bendrosios įmonės, susidarė dėl problemų, su kuriomis paramos gavėjai susidūrė dėl COVID-19; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad buvo vėluojama vykdyti daugelio pagal programą „Horizontas 2020“ įgyvendinamų projektų techninę veiklą, nes arba trūko lustų medžiagų, arba darbuotojai negalėjo naudotis kūrimo ir bandymų įranga, todėl šie projektai turėjo būti iš dalies pakeisti arba pratęsti, o galutiniai mokėjimai atidėti iki 2023 m.;

13. pritaria Audito Rūmų pastabai, kad BST BĮ turėtų parengti pagal tvarkaraštį vykdomą veiksmų planą, skirtą pagal ankstesnes DFP patvirtintų projektų įgyvendinimui užbaigti;

14. pažymi, kad, kalbant apie programos „Europos horizontas“ įgyvendinimą, 2022 m. pabaigoje Komisija skyrė 171,1 mln. EUR piniginius įnašus, iš kurių 42,3 mln. EUR BST BĮ panaudojo išankstinio finansavimo mokėjimams, susijusiems su pirmaisiais dotacijų susitarimais, sudarytais pagal programą „Europos horizontas“;

15. pažymi, kad 2022 m. pabaigoje BST BĮ administracinių mokėjimų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis buvo žemas – 63 %; atkreipia dėmesį į tai, kad remiantis BST BĮ 2022 m. biudžeto ir finansų valdymo ataskaita, tai susiję daugiausia su tuo, kad buvo atidėtos centralizuotam finansinių įnašų valdymui remti skirtos IT priemonės, ir su sumažėjusiu komunikacijos veiklos mastu;

16. taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad BST BĮ veiklos biudžeto įvykdymo lygis sumažėjo dėl didėjančių išlaidų ir tiekimo problemų, kurių paramos gavėjams kilo po COVID-19 krizės ir dėl agresijos karo prieš Ukrainą;

Viešieji pirkimai ir darbuotojai

17. remdamasis 2022 m. konsoliduotąja metine veiklos ataskaita pažymi, kad viešieji pirkimai ir sutartys yra valdomi pagal BST BĮ finansinio reglamento nuostatas ir koordinuojami jos administracijos ir finansų grupėje;

18. taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad siekdama patikimo finansų valdymo ir veiksmingumo, BST BĮ kuo galėdama geriau pasinaudojo įvairiais susitarimais dėl paslaugų lygio, kurie jau sudaryti su atitinkamomis Komisijos tarnybomis ir jos privačiais nariais, ir naudojosi tarpinstitucinėmis preliminariosiomis sutartimis (kaip pvz., IT paslaugomis ir įranga, laikino personalo paslaugomis, išorės audito paslaugomis);

19. pažymi, kad 2022 m. BST BĮ vykdė labai nedaug viešųjų pirkimų procedūrų, daugiausia dėl mažos vertės sutarčių, ir kad tais metais. nebuvo pradėtos jokios su operatyvine veikla susijusios viešųjų pirkimų procedūros;

20. pažymi, kad 2022 m. BST BĮ personalo etatų plane numatyta įdarbinti 30 laikinųjų darbuotojų arba sutartininkų ir kad 2022 m. pabaigoje BST BĮ įdarbino 8 tautybių 25 statutinius darbuotojus (8 BE, 5 FR, 4 ES, 2 BG, 2 EL, 2 RO, 1 IT, 1 PL), tarp kurių 11 vyrų ir 14 moterų;

21. pažymi, kad 2022 m. pradėtos šešios išorės įdarbinimo procedūros; 2023 m. pareigas turėjo užimti vykdomasis direktorius, už apskaitą ir finansus atsakingas korespondentas, už programą atsakingas pareigūnas, biudžeto pareigūnas, finansų padėjėjas, sektoriaus vadovas;

22. kalbant apie darbuotojų kaitą, komunikacijos skyriaus vadovas išėjo į pensiją 2022 m. balandžio 1 d., už apskaitą atsakingas korespondentas išėjo iš BST BĮ 2022 m. spalio 1 d., biudžeto pareigūnas išėjo 2022 m. lapkričio 1 d., o vykdomojo direktoriaus darbo sutartis baigėsi 2022 m. spalio 31 d.;

Valdymas ir kontrolė

23. pažymi, kad, kalbant apie programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ išlaidas, už *ex post* auditus yra atsakinga Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų GD Bendroji audito tarnyba, ir kad su programa „Horizontas 2020“ susijusių išlaidų atveju (patvirtinimai ir galutiniais mokėjimai) BST BĮ pranešė apie 2,6 % reprezentatyvųjį klaidų lygį ir 0,8 % likutinį klaidų lygį; ([6]) pažymi, kad su programa „Europos horizontas“ susiję *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.;

24. atkreipia dėmesį į tai, kad siekdami įvertinti BST BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemones, Audito Rūmai atliko atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2022 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu ([7]); pažymi, kad Audito Rūmai nenustatė su į imtį įtrauktais BST BĮ paramos gavėjais susijusių klaidų ar kontrolės trūkumų;

25. palankiai vertina tai, kad BST bendroji įmonė įgyvendino rizika grindžiamą projektų stebėseną, atitinkančią Komisijos bazinį scenarijų, taip pat mažųjų ir vidutinių įmonių bei naujų įmonių rizikos vertinimą; vis dėlto pažymi, kad BST bendroji įmonė dar neparengė vidaus gairių procesams konsoliduoti; pažymi, kad BST BĮ atveju klaidų išmokant dotacijas riziką mažino tai, kad dalyvaujančiosios valstybės atliko išsamias *ex ante* patikras, susijusias su projektų išlaidų, apie kurias pranešta nacionalinio bendrojo finansavimo kontekste, tinkamumu finansuoti jų nacionalinėje teritorijoje veikiantiems paramos gavėjams;

26. su pasitenkinimu pažymi, kad dalyvaujančiosios valstybės glaudžiai bendradarbiavo su BST BĮ ir laiku jai pranešė apie aptiktas dideles klaidas, pažeidimus ir užregistruotus bankrotus; taip pat pažymi, kad priešingai nei kitų BĮ atveju, 90 % išankstinio finansavimo riba buvo taikoma paramos gavėjų lygmeniu, o norint atlikti bet kokius konsorciumų narių išlaidų biudžeto pakeitimus reikėjo iš dalies pakeisti dotacijos susitarimą; pažymi, kad BST BĮ kontroliavo atitiktį šiems konkretiems kriterijams nesinaudodama sistema „Compass“ ([8]), o projektų pareigūnai atliko standartines rankines patikras „Excel“ skaičiuoklėse;

27. sutinka su Audito Rūmais, kad BST BĮ turėtų parengti vidaus praktines gaires, kaip įgyvendinti rizika grindžiamą stebėseną projektų ir paramos gavėjų lygmeniu, ir kaip darbuotojai turėtų naudoti sistemoje „Compass“ esantį rizikos valdymo modulį;

28. ragina BST BĮ šalinti trūkumus, susijusius su sustiprintos stebėsenos priemonės taikymu;

29. pažymi, kad, Audito Rūmų teigimu, nebuvo apibrėžti konkretūs kontrolės veiksmai, susiję su nustatyta rizika, arba nebuvo nustatytas jų įgyvendinimo terminas; pažymi, kad pasibaigus nustatytam terminui, sustiprintos stebėsenos žyma nebuvo nei iš naujo nustatyta, nei panaikinta; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad taip pat pareigūnas iš naujo nenustatė rizikos lygio po to, kai buvo įgyvendinti kontrolės veiksmai;

30. sutinka su Audito Rūmais, kad BST bendroji įmonė turėtų užtikrinti, kad kartu su visais sustiprintos stebėsenos veiksmais būtų imamasi konkrečių kontrolės veiksmų, skirtų nustatytai rizikai mažinti, ir kad jie būtų stebimi iki iš anksto nustatyto termino;

([6]) BST BĮ 2022 m. konsoliduotosios metinės veiklos ataskaitos 4.1.1.1 skyrius.

([7]) Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

([8]) Komisijos e. dotacijų sistema.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

31. pažymi, kad pastabos BST bendrųjų įmonių specialiosiose metinėse ataskaitose iš tiesų yra Audito Rūmų rekomendacijos be laiko nuorodos; pažymi, kad Audito Rūmai kasmet stebi, kaip reaguojama į tas pastabas, įvertindami jų statusą kaip „dar neįvykdyta“ arba „įvykdyta“;

32. pažymi, kad 2021 m. Audito Rūmai pateikė tris pastabas, iš kurių dvi baigtos nagrinėti; neįvykdyta pastaba susijusi su poreikiu įdarbinti daugiau darbuotojų, kad iki 2025 m. būtų pasiektas planuotas 50 statutinių darbuotojų skaičius, nes pagal 2021–2027 m. DFP BST bendroji įmonė vykdys maždaug 10,9 mlrd. EUR vertės projektus.